

Államtudományi Intézet Tájékoztatói terv.

MAGYAR-ROMÁN HATÁRTERV.

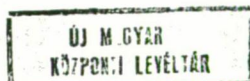
(7 db. térképmelléklet)

Az elkövetkezendő béketárgyalások elsőrendű feladata lesz a közép-és délkeleteurópai országhatárok kijelölése. Ebben a munkában a legnehezebb probléma kétségtelenül a magyar-román területi elhatárolás megoldása lesz.

Románia határa Magyarország felé pillanatnyilag még az, amit 1920-ban a trianoni békeszerződésben állapítottak meg. Ez a határ a román igényeket messzemenően biztosította, viszont a magyarság létérdekeit nem vette számításba. Románia akkor a győztesek között volt s a győző jogán jutott az egész történeti Erdély, a Bánság két-harmada és a magyar Alföldről Erdélyig terjedő átmeneti terület /"Partium"/ birtokába. Összesen 103.000 km²-nyi terület és több mint 5 millió lakos került román fennhatóság alá. Az új országhatárok meghúzói mindezt Magyarország testéből azzal az indokolással szeltek le és juttatták Romániának, hogy Erdély és a többi Romániának ítélt terület román többségű lakossággal rendelkezik. Ez az indoklás annyiban volt helytálló, hogy itt valóban 53-56 %-es román többség állapítható meg, de 27-33 %-es magyarság is élt ezen az ország-részen, számszerint 1,661.000 magyar anyanyelvű /1910.évi adat/, akiknek jórésze, több mint félmillió magyar az Alfölddel határos megyékben élt s akik nagyrészt az összefüggő magyar nyelvterület kettészelésével jutottak a nemzeti önrendelkezési jog érvényesítése nélkül, akaratuk ellenére Románia uralma alá.

A második világháború alatt az 1940.évi bécsi döntőbíró-sági ítélettel próbálták a magyarság igényeit méltányolni s Erdélyt megosztották Magyarország és Románia között. Ez az ítélet azonban mind nemzetiségi, mind pedig földrajzi, gazdasági szempontból nem volt kielégítő megoldás sem Magyarországnak, sem Románia számára, de legfőképpen kárát vallotta maga Erdély és népe, amely a történelemben először osztatott ketté.

Bár a Szovjetunió nem emelt kifogást a bécsi döntőbíró-sági ítélet ellen annak meghozatalakor, sőt hallgatólagosan elismerte

annak területi rendelkezéseit, a második világháború végéig 1944. augusztusában azzal sikerült Romániát kikapcsolnia az ellene harc-
lók soraiból és maga mellé állította, hogy az 1940 előtti Románia
nyugati határait biztosította új szövetségének. A Romániával kö-
tött fegyverszüneti szerződés helyreállította Románia 1920. évi ha-
tárait / a trianonit/ Magyarország felé s ezzel a magyar-román ha-
tárkérdés ideiglenesen bár, de újra a románok előnyére rendeződött.

Nem tekinthető azonban ez a határ véglegesnek míg a
végleges békeszerződések azt szentesíteni nem fogja. A tárgyalási
kiindulópont mindenestre a Trianonban meghuzott vonal lesz, de
minden reményünk megvan, hogy annak módosítását elkerülhetetlennek
vélik s hogy ez a módosítás most már a jogos magyar igényeket is
mértányolni fogja annál is inkább, mert Románia ma semmiképpen sem
igényelheti a maga számára a győztes szerepét olyan mértékben, mint
1918-20-ban. Románia több mint három éven át állt harcban a Szovjet-
unióval szemben, tőle területi követelése is voltak. Ebben a szov-
jetellenes harcban Románia sokkal erőteljesebben vette ki a részét,
mint az a Magyarország, amely a mindvégig hangoztatott védekező
háborújában is csak csökkentett mértékben használta harci erejét
s csak egy kétségbeesett szűkkörű társaság tartott ki a végletekig
a magyar érdekek félretolása árán.

Ha az európai területi rendezést valóban az igazságnak
megfelelően és a demokratikus önrendelkezési jog szemeltartásával
hajtják végre, akkor a magyar-román határ trianoni vonala semmikép-
pen sem maradhat meg.

A magyar közvélemény határon innen és túl, valamint a
magyar politikai vezetés nagyon jól tudja, hogy az 1918 előtti
status quo ma már igazságosnak, jogosnak nem tekinthető, de minden-
képpen arra törekszik, hogy a másfél milliót meghaladó romániai
magyarság sorsának irányítását a maga kezébe vegye. A legtermésze-
tesebb megoldás az lenne, ha a magyarok a magyar, a románok a román
államhatalom igazgatási köre alá kerülnének. Ennek azonban földraj-
zi akadályai vannak. A romániai magyarság jelentős része: a székely-
ség a mai Románia területének közepén él s nem húzható egyetlen
olyan megfelelő határvonal, amely ezt a néptömeget Magyarországhoz
kanyarítaná annak veszélye nélkül, hogy ugyanakkor milliányi román
ne kerüljön magyar uralom alá. Ha viszont csak a határmenti magyarsá-
got akarjuk Magyarországhoz csatolni, akkor területi igényünk
igen kicsire sorvad, elfoglalt arányszámát csökkentjük, egyszóval
(ugyanakkor pedig a visszamaradt magyarság érdekében)

a tulmaradt magyarság életerejét gyengítjük és sorsának irányítását kezünkől kiadjuk.

Mi legyen végeredményben az a határvonal, amely a romániai magyarság jövőjét is biztosítaná és a románok jogos érdekeit se sértené? Csakis kompromisszumos megoldás javasolható: területi igényünk akkora legyen, amelyen elfér a romániai magyarság az utolsó lélekig, még hozzá olyan területen, amely Magyarországgal szomszédos. Ez pedig nem lehet más, mint a Máramaros megyétől Temesvárig húzódó terület, amit röviden "Partium"-nak nevezhetünk.

Mindenekelőtt el kell döntenünk, hogy milyen statisztikát fogadjunk el a romániai magyarság létszámának meghatározásához. Választásunk az 1930. évi román népszámlálás anyanyelvi adatközlésére esik. Azért kell a román statisztikát használnunk, mert csak ez mutatja ki hivatalos statisztikában az óromániai /regáti/ magyarok számát, bár nézetünk szerint igen hamis képet nyújt erről. Erdélyi vonatkozásban az 1910-es magyar népszámlálási adatokat is használhatnánk forrásul, de ebben a kérdésben az a szempont kell vezessen, hogy a tervezet elfogadható legyen a románok számára is, márpedig a románok minden bizonnyal a teljes tagadás álláspontján vannak az 1910. évi magyar statisztika használhatóságát illetően. A románok érveléseiknél mindenkor az 1930. évi román statisztika nemzetiségi adatait használják, eszerint a romániai magyarság kerekszámában 130.000-rel kevesebb, mint az ugyanakkori anyanyelvi kritérium szerinti magyar létszám. Az 1,554.525 magyar anyanyelvűvel szemben csak 1,425.507 magyar nemzetiségű lakost irtak össze a románok Románia területén 1930-ban. Ha tehát ők a nemzetiségi adatokkal operálnak, legyen szabad nekünk a számunkra valamivel kedvezőbb román adatokból kiindulni, másszóval alapozzuk döntésünket az 1930. évi román statisztika anyanyelvi rovatára. Bár ezzel sem értük el az objektív arany középutat, de döntésünknel vezessen az a szempont, hogy perbeli ellenfelünk saját dokumentumaival, ellenségünk hiteles számadataival bizonyítsuk be igazunkat. Az 1930-as adatsorok használatára az a szempont is késztet, hogy ez a statisztika Nagyrománia életének viszonylag legdemokratikusabb korszakában, a nemzeti parasztpárt kormányzása alatt született. Az anyanyelvi rovatot pedig a fenti okokon kívül azért is részesíthetjük előnyben, mert - szerintünk - az anyanyelvi adatok a közérdek szempontjából fontosabb, a mindennapi életben használhatóbb kritériumok egy modern, demokratikus társadalmi berendezkedésben.

Ássuk mármost, hol lehetne meghuzni a statisztikai alapon megállapított határt Magyarország és Románia között, másszóval mekkora az a terület, amelyen a mai Románia nyugati szegélyén